

dacht zijn. Niettemin weet hij het geheel eenvoudig te doen zijn. Het sentiment is niet jong. Het is gestemd op het doorleefde, het versletene, het doorgroefde. Daardoor gaf hij iets eigens in de oude Parijsche buurten. Een raam, een deuringang, een luik, een gevel, een binnenplaatsje is zoo gezien, dat het meer is dan de picturale verschijning. Gosschalk leeft daarin. Er ligt iets in van een levenservaring, een proeven van de sfeer. Het is, zonder één mensch daarin, geheel menschelijk gezien. De levensslijtage en de opeengetaste menselijke oude gevoelens bepalen de bijzondere sfeer van deze doorwerkte teekeningen. Verwant van houding, anders van techniek, vermoeder en doorschijnender, is de delicate teekenkunst van *Joseph Teixeira de Mattos*. Zulke teekenaars, vol eruditie, hebben nog de fijne melancolie van de oude wereld. Ze staan apart, hebben iets van het artistieke zwerverschap en tegelijk de vastheid van het beproefde vakmanschap.

Er zijn schilders, die teekenachtig schilderen en het detail der dingen op ongewone wijze weten vast te houden. Het detail krijgt in dit soort werk de beteekenis van het wonder. Het kan ons doodmaken door zijn nadrukkelijke aanwezigheid, als de cijfers van een optelsom voor de boekhouding, als de letters van een alfabet, dat maar niet tot woordschikking wil komen. Doch het kan ons ook verheugen, omdat het onze vluchtigheid van zien vasthoudt en verrast. Het kan iets bijdragen aan het luisterrijke leven, juist door de volmaaktheid van het allerkleinste.

De kleine schilderijen van *Ali Goubitz* hebben iets van die volmaaktheid van het allerkleinste. Zij weet, dat kale boomen vaak nog mooier zijn dan de boomen, die vol en zwaar geworden zijn, beladen met bladervracht. Zij weet de schoonheid van kale boomen tegen een avondlucht of de scherpe lijn van helm tegen een zee en het wonder van het wolken spel, een romantisch gegeven, in zulk een gedetailleerde spanning en zuivere compositie te zien, dat die fijnste vertakkingen of wolkenvlokjes een volstreekte waarde krijgen van het allerhoogste belang, even belangrijk als het groote avondlicht, dat van deze verheffing van het kleine niet kleiner wordt. De mate waarin zij zich heeft moeten verdiepen om dit zoo fijn, droomrijk en toch niet klein te geven, is niet te onderschatten.

De kleine schilderijen van *Edgar Fernhout* hebben op andere wijze een soortgelijke beschouwende aandacht voor de kleine grootheid der dingen. Hij kan een lucht ijl en ver en ruim zien, vol van een zeer dun en teer licht, maar hij heeft daarbij noodig eenige nietigheden van een raamkozijn, een klein boeketje, een afgefallen blad, die met wiskundige exactheid worden gezien en weergegeven.

In de nabijheid van deze schilderkunst zien wij dan een verwante teekenkunst ontstaan.